42

NUMER — ROK XXI

KRAKÓW, 3. XII. 1938

PRZEGLĄD KUPIECKI

ORGAN ZWIĄZKU ZRZESZEŃ KUPIECKICH MAŁOPOLSKI ZACHODNIEJ I ŚLĄSKA

Persil
Henkel
Henko
Henkel'a
Soda do prania
i bielenia
Sil
Henkel'a
Bez chlorku
IMI
ATA
Persil
PF 2/37
Polska Spółka Akcyjna Bydgoszcz

OSŁODŹ SOBIE
ŚWIĘTA
CZEKOLADĄ
SUCHARD
Milka
Velma
SUCHARD
Velnut
VELMA
Suchard
ST BERNARD
SUCHARD'S
SWISS MILK CHOCOLATE
BITTRA
Suchard

Rok XXI Nr. 42

PRZEGLĄD KUPIECKI

ORGAN ZWIĄZKU ZRZESZEŃ KUPIECKICH MAŁOPOLSKI ZACHODNIEJ I ŚLĄSKA

Kraków, 3 grudnia 1938

TREŚĆ NUMERU:

Echa tygodnia

Ciała ustawodawcze rozpoczęły nareszcie swą działalność. Posłowie i senatorowie, zwłaszcza ci, którzy dotąd nie mieli sposobności zaznajomić się z techniką prac parlamentarnych, zaczynają przystosowywać się do nowych warunków swej działalności. Prezydia Sejmu i Senatu ukonstytuowały się, a obecnie stoimy już wyraźnie pod znakiem rozpoczynającej się sesji budżetowej. Sądzimy przeto, że nie od rzeczy będzie nakreślić sytuację Sejmu na tle współczesnych stosunków gospodarczo - politycznych. Nowy Sejm, zgodnie z życzeniem Pana Prezydenta Rzeczypospolitej ma za swe główne zadanie uchwalić nową ordynację wyborczą, któraby umożliwiła stworzenie reprezentacji parlamentarnej ze wszystkich warstw społeczeństwa w Polsce. Ale zanim dojdzie do debat nad projektem nowej ordynacji, zanim projekt ten w ogóle zostanie opracowany, Sejm będzie musiał zająć się preliminarzem budżetu państwowego na rok 1939/40. W normalnym toku prac parlamentarnych Sejm obradował już w tym czasie nad budżetem. Ponieważ bieżący rok budżetowy upływa z dniem 31 marca 1939, a nadto, ponieważ ferie świąteczne trwają także około dwóch tygodni, — prace nad uchwaleniem preliminarza budżetowego będą musiały toczyć się w tempie przyspieszonym, co, oczywiście, nie wróży spokojnego, rzeczowego i wszechstronnego wyczerpania zagadnień gospodarczych, łączących się z budżetem.

Moment ten kojarzy się niekorzystnie z szczególnie jednostronnym obliczem zespołu nowych posłów. Zagadnienia gospodarcze nie będą miały w nowym Sejmie wielu wybitnych znawców. Nie tylko zagadnienia gospodarcze, ale i poszczególne dzielnice o bogatej i niezmiernie skomplikowanej problematyce są reprezentowane przez posłów, nie dających bynajmniej gwarancji, że interesujące je sprawy, znajdą odpowiednio kompetentnych rzeczników w Sejmie. Okręg śląski np., poza p. wicepremierem Kwiatkowskim, który w Sejmie reprezentować będzie przecież rząd, nie ma dosłownie ani jednego przedstawiciela przemysłu, handlu i finansów. A przecież okręg ten, skupiający huty, kopalnie i wielkie fabryki, wielkie zakłady handlowe, rozgałęzione interesy finansowe i bogate życie socjalne, ma swój szeroki wachlarz problemów, których rozwiązanie wymaga fachowców, ma swe troski, które wyrazić może tylko zainteresowany, a nie np. rolnik, choćby najgłębiej czuł patriotycznie i najlepiej chciał służyć Państwu. Sosnowiec, będący stolicą Zagłębia, reprezentowany jest przez dwóch posłów, z których jeden jest rolnikiem a drugi urzędnikiem. Białystok ze swym żywo rozwiniętym przemysłem tekstylnym reprezentowany jest przez rolnika i przez dyrektora gimnazjum. Łódź, której olbrzymiego znaczenia gospodarczego dla Państwa nie trzeba chyba specjalnie podkreślać, reprezentowana jest przez nauczyciela, urzędnika i robotnika, ale nawet nie przez jednego przemysłowca. Drohobycz, Jasło, dwa niezmiernej doniosłości okręgi naftowe, reprezentowane są przez rolników, natomiast brak jakiegokolwiek przedstawiciela przemysłu lub handlu naftowego.

Sejm o takim składzie uczyni dobrze, jeżeli ograniczy swe prace naprawdę tylko do uchwalenia budżetu i do tych najkonieczniejszych ustaw, które z punktu widzenia zadań Państwa nie mogą ulec odroczeniu. (np. kontyngent rekruta).

Tymczasem wiele znaków na niebie i na ziemi zdaje się wskazywać na to, że przed Sejmem obecnym staną nowe i całkiem specjalne zadania natu-

ry przede wszystkim gospodarczej. Na konieczność silnego uwzględnienia momentów gospodarczych w naszej rzeczywistości politycznej wskazał już trzykrotnie w swych przemówieniach p. wicepremier. Szereg ostatnich posunięć z dziedziny finansowo-gospodarczej stoi prawdopodobnie w związku z nowymi pracami rządu. Powołanie trzeciego wiceministra skarbu w osobie p. Kożuchowskiego, specjalisty szczególnie w zakresie zagadnień walutowych, dalej zapowiedź kontroli cen, a wreszcie dekret P. Prezydenta R. P., zaostrzający dotychczasową reglamentację dewizową przez objęcie nią także majątków obywateli polskich za granicą, w połączeniu z niektórymi ustępami ostatniej, poznańskiej mowy p. wicepremiera, umożliwiają pewne zorientowanie się w sytuacji i w perspektywach na przyszłość. Oczywiście, że w tej chwili wszelkie domysły i przypuszczenia na ten temat nie mogą być pozbawione ryzyka daleko idącej dowolności.

Sejm, posiadający wybitnych fachowców gospodarczych, stanowiłby niewątpliwie doskonały organ doradczy. Takim był Sejm, którego generalnym referentem budżetowym był prof. Adam Krzyżanowski lub Dr. Władysław Byrka obecny prezes Banku Polskiego. Sejmy dawne, posiadające tak znakomitych fachowców i świadome swej roli w kształtowaniu rzeczywistości gospodarczej państwa polskiego, były też polem niezmiernie pouczających debat na tematy ekonomiczne i dzięki fachowym i rzeczowym elementom w dyskusji niejeden słaby projekt wstrzymały przed drukarnią Dziennika Ustaw, a niejeden mądry projekt ustawy wcieliły w życie. Teraz w Sejmie nie ma nawet płk. Bogusława Miedzińskiego, który zadanie generalnego referenta budżetu objął po prof. Krzyżanowskim w Sejmie, wybranym w roku 1930 i który przynajmniej pod względem retorycznym dorównywał wspomnianym już wyżej doskonałym referentom generalnym budżetu.

PORADNIK DEWIZOWY

Ustawodawstwo dewizowe jest tym działem prawa, który nasuwa w praktyce największe wątpliwości i niejasności wobec braku jednolitej kodyfikacji i płynnych przepisów ustawowych, które ulegają wciąż zmianie przez okólniki wydawane przez komisję dewizową. Chcąc zadość uczynić życzeniom wielu abonentów uruchamiany »Poradnik dewizowy«, w którym informować będziemy o bieżącym ustawodawstwie dewizowym, zaś uproszony przez nas wybitny znawca prawa dewizowego udzielać będzie informacji na zapytania P. T. Abonentów.

Zapytania należy nadsyłać do Redakcji »P. K.« z dopiskiem dla »Poradnika dewizowego«.

Zaznaczamy jednakowoż, iż odpowiedzi udzielane będą tylko na łamach »Przeglądu Kupieckiego«.

Adw. dr. Ludwik Sternbach (Kraków).

Pojęcie: »Handel zagranicznymi środkami płatniczymi« oraz „handel złotem" wg. nowego brzmienia dekr. dewizowego

Dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6. 11. 1938 o zmianie dekretu Prezydenta R. P. w sprawie obrotu pieniężnego z zagranicą oraz obrotu zagranicznymi i krajowymi środkami płatniczymi (Du. 85, poz. 571) między innymi doniosłymi zmianami, zmienił także zasadnicze dwa pojęcia, a to »handel zagranicznymi środkami pieniężnymi«, oraz pojęcie »handlu złotem«.

W myśl dotychczasowego dekretu dewizowego z dnia 24. 6. 1936 przez wyrażenie »handel zagranicznymi środkami płatniczymi« rozumiało się zawieranie lub wykonywanie umów kupna - sprzedaży, zamiany, pożyczki, przelewu oraz zastawu, których przedmiotem były zagraniczne środki płatnicze. — Te same typy umów podciągnięto pod pojęcie »handel złotem«.

W myśl obecnego brzmienia dekretu dewizowego, przez »handel zagranicznymi środkami płatniczymi« rozumie się

zawieranie lub wykonywanie wszelkich umów, w których wyniku ma nastąpić lub następuje przeniesienie własności lub posiadania zagranicznych środków płatniczych. — W identyczny sposób ujęto także wyrażenie »handel złotem«.

Obecna zmiana dekretu dewizowego jest zmianą powodującą ograniczenie handlu zagranicznymi środkami pieniężnymi czy handlu złotem na cały szereg innych umów, aniżeli te, które wymione były poprzednio w art. 1. i art. 6. Dekretu dewizowego.

Komentatorowie Dekretu dewizowego stali słusznie na stanowisku, że wedle poprzedniego brzmienia Dekretu dew. mów aniżeli te, keóre wymienione były poprzednio w art. 1. względnie w art. 6 Dekretu dew. podpadały pod handel zagranicznymi środkami płatniczymi, względnie handel złotem. — Wobec tego według dawnego brzmienia Dekretu dew. nie ulegało wątpliwości, że np. zawarcie umowy darowizny, której przedmiotem były zagraniczne środki płatnicze, było dozwolonym. Natomiast według nowego brzmienia Dekretu dew. umowa taka jest zakazana skoro w jej wyniku ma nastąpić względnie następuje przeniesienie własności zagranicznych środków płatniczych względnie złota.

Ujęcie wyrażenia »handel zagranicznymi środkami płatniczymi« względnie »handel złotem« przewiduje zawieraranie nie tylko takich umów, w której wyniku następuje natychmiast (tzn. równocześnie) przeniesienie własności lub posiadania zagranicznych środków płatniczych, ale także w której wyniku ma nastąpić dopiero w przyszłości przeniesienie własności lub posiadania zagranicznych środków płatniczych.

Ujęcie nowego brzmienia ustępu 2 art. 1. oraz ustępu 1 art. 6 Dekretu dew. jest pod względem prawnym doskonałe, może jednak wywołać, jak to niżej zobaczymy, niejasności głównie co do jednego punktu, a mianowicie co do tego czy zawieranie lub wykonywanie wszelkich umów, w której wyniku ma nastąpić lub następuje przeniesienie dzierżenia (detencji), w odróżnieniu od przeniesienia *posiadania* zagranicznych środków płatniczych czy też złota, jest zakazane.

Rozróżnienie pomiędzy dzierżeniem względnie dzierżycielem, a posiadaniem względnie posiadaczem, daje nam § 309 kod. cyw. austr. Paragraf ten postanawia, że kto ma rzecz w swej mocy lub władzy nazywa się jej dzierżycielem. Jeżeli dzierżyciel rzeczy ma wolę zatrzymania jej jako swojej, jest jej posiadaczem. Innymi słowy kto ma corpus (moc lub władzę nad daną rzeczą), ale niema animus (woli posiadania tej rzeczy dla siebie), jest jej dzierżycielem; kto ma natomiast corpus i animus, tj. moc lub władzę oraz wolę posiadania danej rzeczy, ten jest jej posiadaczem. O ile zatem dla przykładu osoba A. wręcza jakąś rzecz np. przewoźnikowi na to, by on ją przewiózł z miasta X. do miasta Y., to wprawdzie przewoźnik ma moc względnie władzę nad daną rzeczą, jednakże nie ma woli zatrzymania tej rzeczy dla siebie, nie ma zatem woli jej posiadania. Przewoźnik zatem uważany być musi za dzierżyciela tej rzeczy a nie za jej posiadacza. Natomiast np. osoba biorąca rzecz jakąś w zastaw jest jej posiadaczem, gdyż ma nie tylko corpus (władzę nad daną rzeczą), ale i animus tj. wolę posiadania tej rzeczy dla siebie do chwili ukończenia umowy o zastaw.

Oprócz kodeksu cywilnego austriackiego zna również rozróżnienie pomiędzy posiadaniem a dzierżeniem kodeks Napoleona. Natomiast kodeks cywilny niemiecki, który doprowadził pojęcie posiadania do zupełnej abstrakcji, nie odróżnia posiadania od dzierżenia i nie uznaje różnicy pomiędzy corpus a animus.

Najlepiej zatem przejść według kodeksu zobowiązań oraz kodeksu handlowego poszczególne typy umów i przy każdej poszczególnej umowie omówić, czy dana umowa podpada pod pojęcia wyżej wymienione, czy też nie.

Umowa sprzedaży (nieściśle nazwana w pierwotnym brzmieniu Dekretu dew. umową kupna - sprzedaży), zdefiniowana została w art. 294 kz., a t. zw. sprzedaż handlodlowa w art. 542 kh. — W myśl brzmienia tych przepisów przez umowę sprzedaży, sprzedawca zobowiązuje się przenieść własność rzeczy lub inne prawo majątkowe na kupującego, który zobowiązuje się zapłacić umówioną cenę, a jeśli ma za przedmiot rzeczy ruchome lub papiery wartościowe i jest czynnością handlową, uważane jest za sprzedaż handlową. Rozumie się, że o ile przedmiotem takiej sprzedaży są zagraniczne środki płatnicze lub złoto, zawarcie umowy tego rodzaju jest *zakazane* w myśl przepisów Dekretu dew. albowiem w wyniku tej umowy następuje lub ma nastąpić przeniesienie własności zagranicznych środków płatniczych lub złota. Także i według pierwotnego brzmienia Dekretu dew. zawarcie takiej umowy było zakazane.

Umowa zamiany zdefiniowana została w art. 352 kod. zob., a to w sposób następujący: przez umowę zamiany każda ze stron zobowiązuje się przenieść na drugą stronę własność rzeczy lub inne prawo majątkowe w zamian za zobowiązanie się do przeniesienia własności rzeczy lub innego prawa majątkowego. Ponieważ do zamiany stosuje się odpowiednio przepisy o sprzedaży (art. 353 l.h) za-

warcie tego rodzaju umowy, o ile przedmiotem jej są zagraniczne środki płatnicze lub złoto, jest *zakazane.* Także i według pierwotnego brzmienia Dekretu dew. zawarcie takiej umowy było zakazane.

Darowizna — zdefiniowana została w art. 354 k. z. w sposób następujący: przez umowę darowizny darczyńca zobowiązuje się dokonać kosztem swego majątku bezpłatnego przysporzenia majątkowego na rzecz osoby obdarowanej. Wprawdzie w myśl poprzedniego brzmienia Dekretu dewizowego zawarcie tego rodzaju umowy, o ile jej przedmiotem były zagraniczne środki płatnicze lub złoto, było dozwolone, — to jednak w myśl obecnego brzmienia Dekretu dew. stanąć należy na stanowisku, że zawarcie tego rodzaju umowy, o ile jej przedmiotem są zagraniczne środki płatnicze lub złoto, jest *zakazane,* albowiem w wyniku zawarcia tego rodzaju umowy ma nastąpić lub następuje przeniesienie własności zagranicznych środków płatniczych względnie złota.

Pożyczka zdefiniowana została w art. 430 kod. zob. w sposób następujący: przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego przedmiot pożyczki, a biorący zobowiązuje się zwrócić przedmiot pożyczki w rzeczach tego samego gatunku i takiej samej jakości. Podobnie jak i według brzmienia poprzedniego Dekretu dew. umowa taka jest *zakazana,* o ile jej przedmiotem są zagraniczne środki lub złoto, skoro w jej wyniku następuje przeniesienie własności zagranicznych środków płatniczych lub złota.

Renta zdefiniowana została w art. 592 k. z. — a to w sposób następujący: przez umowę o rentę jedna ze stron obowiązuje się do okresowych świadczeń w pieniądzach lub innych rzeczach zamiennych na rzecz drugiej strony lub osoby trzeciej. W myśl dawnego brzmienia Dekretu dew. zawarcie umowy tego rodzaju, nawet o ile przedmiotem jej były zagraniczne środki płatnicze lub złoto, było dozwolonym. W myśl obecnego brzmienia Dekretu dewizowego uważać należy zawarcie umowy takiej za *zakazane,* skoro w wyniku jej ma nastąpić przeniesienie własności środków płatniczych względnie złota.

Przelew omówiony został w art. 168 i d. kodeksu zobowiązań w sposób następujący: wierzyciel może bez zezwolenia dłużnika przelać swą wierzytelność na osobę trzecią, o ile to nie sprzeciwia się własności zobowiązania lub przepisom ustawy. Ponieważ w wyniku tej umowy, o ile jej przedmiotem są zagraniczne środki płatnicze lub złoto, ma nastąpić lub następuje przeniesienie własności z jednej osoby na drugą zagranicznych środków płatniczych lub złota, zawarcie umowy tego rodzaju jest *zakazane,* a to podobnie jak to miało miejsce według dawnego brzmienia Dekretu dewizowego. To samo dotyczyć będzie innego rodzaju umów omówionych w tytule III, dziale I. kodeksu zobowiązań o przejściu praw i obowiązków wynikających z zobowiązań.

Zastaw omówiony jest osobno w kodeksie cyw. austr., osobno w kod. Napoleona oraz osobno w kodeksie cyw. niemieckim. Przepisy są dzielnicowe (§ 447 i nast. k. c. austr., § 1204 i nast. w k. c. niem., art. 2080 i nast. K. N.) Jednolicie omówiony został jedynie zastaw handlowy w art. 507 kod. handl., jednakże i w tym artykule nie daje nam ustawodawca definicji samej umowy zastawu. — W każdym razie stanąć należy na stanowisku, że przez umowę zastawu następuje przeniesienie posiadania przedmiotu zastawionego, to też o ile przedmiotem zastawu są zagraniczne środki płatnicze lub złoto, zawarcie tego rodzaju umowy jest *zakazane* według nowego brzmienia Dekretu dewizowego (podobnie, jak to miało miejsce według dawnego brzmienia Dekretu dewizowego.

(c. d. n.)

PRZEGLĄD PRASY

Dekret o ochronie kredytu i eksportu polskiego.

W Nr. 91 Dz. Ustaw ogłoszony został Dekret o ochronie niektórych interesów Państwa. Po za szeregiem przepisów doniosłych z punktu widzenia ogólno-społecznego w zakresie gospodarczym Dekret stanowi, że kto publicznie rozpowszechnia fałszywe wiadomości, lub używa innych środków podstępnych w celu podważenia zaufania do waluty polskiej lub kredytu polskiego, podlega karze więzienia do lat 3-ch. W zakresie obrony eksportu Dekret stanowi, że kto dostarcza zagranicę towar sfałszowany lub fałszywie oznaczony, jeżeli stąd wynikła szkoda dla interesów eksportu polskiego, podlega karze więzienia do lat 3-ch.

I. K. C. donosi na ten temat:

Dekret „o ochronie niektórych interesów Państwa" w pewnych kołach wywołał zdziwienie, a nawet powiedzmy wprost, dużą konsternację. Niektórzy dopatrują się w nim prawdziwego przewrotu prawnego, który dokonany został z dnia na dzień.

Inni obawiają się gumowej, elastycznej redakcji dekretu.

Oto kilka pytań sceptyków:

Co to jest »osłabienie ducha obronnego" — i w jaki sposób obywatel będzie dokładnie wiedział, czego zrobić nie wolno.

Co to jest »powszechne porzucenie pracy« — czy to jest strajk powszechny w jednym zakładzie pracy, czy we wszystkich zakładach pracy w danym mieście, powiecie, województwie, czy kraju?

Co to jest działanie »na szkodę państwa polskiego« — i kto to ma oceniać, czy minister spraw zagranicznych, wojewoda czy starosta.

Tak samo »szkoda dla interesów eksportu polskiego« jest bardzo elastycznie ujęta i może być przedmiotem interpretacji elastycznej.

Co to jest »większe grono osób« przy słuchaniu zakazanych stacyj radiowych.

Co to jest »złośliwa ocena wyroku sądu«? Przypomnijmy np. ostrą krytykę wyroku sądu w sprawie uwiedzenia nieletniej »dla interesów służby«. Czy surowa i słuszna krytyka tego wyroku, potem zniesionego, była złośliwa?

Niewątpliwie, redakcja niektórych postanowień dekretu jest *bardzo elastyczna* i może być przedmiotem dowolnej interpretacji. W interesie państwa i obywateli leży, by postanowienia prawa, a zwłaszcza postanowienia prawa karnego, które prowadzą do takich konsekwencyj dla obywatela, były wyraźnie definiowane i określane niedwuznacznie w sposób jasny i niewątpliwy dla wszystkich.

Wówczas obywatele lojalni, którzy chcą zastosować się ściśle do ducha i litery prawa i żyć zgodnie z interesem państwa i wymogami prawa, mogą łatwo te swoje zamiary w czyn wprowadzić. Wówczas też niema przestępstw mimowoli lub wbrew woli.

Mamy nadzieję, że elastyczna treść niektórych postanowień dekretu zostanie ściślej sformułowana w jakiejś interpretacji autentycznej, względnie w przyszłej noweli do tego prawa.

A teraz, czy sam dekret jest w naszym prawnictwie krokiem wstecz, czy krokiem naprzód? My go chcemy traktować jako krok naprzód.

Dlaczego?

Bo w istocie wszystkie przestępstwa, które zawarte są w dekrecie o ochronie interesów Rzeczypospolitej, były już dotychczas w praktyce życia przestępstwami.

Gdy kto publicznie rozpowszechniał fałszywe wiadomości dla podważenia kredytu publicznego, np. dla wycofywania wkładów lub obniżki papierów w okresie zatargu z Litwą — ten szedł do Berezy. I znalazło się tam paru takich, którzy żerowali na wielkiej sprawie narodowej.

Gdy zdarzyło się, że paru spekulantów — eksporterów wysyłało fałszywy towar, tak, że stąd wynikła szkoda dla interesów eksportu polskiego, administracja ujmowała szkodliwych spekulantów i osadzała w Berezie.

Gdy ktoś publicznie nakłaniał do powszechnego strajku w przemyśle czy strajku rolnego — szedł do Berezy lub więzienia.

Gdy ktoś »osłabiał ducha obronnego« lub obniżał powagę naczelnych władz, zostawał wkrótce ujęty i osadzony w obozie odosobnienia.

A więc, jaka jest inowacja wprowadzona przez dekret?

Otóż te przestępstwa, które dotychczas były przestępstwami faktycznymi, za które posyłało się do Berezy, zostały ulegalizowane tak, że w miejsce przestępstw faktycznych, otrzymujemy przestępstwa prawne.

Dotychczas »przestępca« faktyczny szedł do Berezy, *szedł bez sądu, bez przesłuchania, bez możności obrony prawnej.*

Nie mógł nawet udowodnić, że nie popełnił zarzuconego mu czynu. Dziś przestępca prawdziwy (bez cudzysłowu) otrzyma sędziego, będzie przesłuchany, będzie miał możność obrony prawnej.

W praktyce więc powinno to oznaczać krok naprzód. Bo jakie to powinno pociągnąć za sobą konsekwencje?

Oto te, że *Bereza jest już niepotrzebna.*

Dawniej, gdy nie było dekretu o »ochronie niektórych interesów państwa« można było uzasadnić ją tym, że pewne przestępstwa, które każdy Polak uważał za przestępstwa, nie mogły być należycie karane w drodze sądowej. Ale dziś ta argumentacja odpada.

Dziś wszystkie przestępstwa tego typu, za które posyłało się do Berezy, zostały skodyfikowane i ujęte w formuły prawne. We wszystkich tych przestępstwach może działać nie administracja, ale prokurator i sąd z całą aparaturą, przewidzianą w procedurze.

Sytuacja międzynarodowa Polski wymaga silnych rządów, wymaga wytępienia atmosfery plotek i sobiepaństwa, atmosfery tajnych organizacyj i anarchii społecznej czy politycznej. Równocześnie jednak wymaga rządów sprawiedliwych i ścisłego przestrzegania prawa.

Dlatego same intencje ustawodawcy — o ile idzie o dekret o »ochronie niektórych interesów państwa« — były przyjęte przez społeczeństwo przychylnie i z najwyższym zrozumieniem.

Trzeba tylko wyciągnąć z tego należyte konsekwencje, a samą treść dekretu zdefiniować ściślej, bez pozostawienia pola dla ewentualnej dowolności.

Wytyczne nowego budżetu.

Preliminarz budżetowy na rok 1939/40 uchwalony przez Radę Ministrów przewyższa zeszłoroczny budżet o 50 milionów złotych. Nie jest to wiele, ale jest to niewątpliwa zwyżka wydatków. Czy nadąży jej zwyżka dochodów? Jest to możliwe. Preliminarz budżetowy na rok przyszły można uważać za realny. Musimy się jednak liczyć z tym, że jest koniecznością państwową zwiększanie rezerw skarbowych na wypadek pogorszenia wpływów, które to zwiększanie tak szczęśliwie zapoczątkowane w roku 1937—1938 w roku bieżącym niema już niestety miejsca. Wreszcie należy liczyć się z tym, że koniunktura może się pogorszyć. Już obecna sytuacja rolnicza jest ciężka, podobnie w niektórych innych gałęziach są odznaki pogorszenia sytuacji. Wszystko to może się odbić ujemnie na wpływach skarbowych. Co robić zatym aby deficytu napewno uniknąć? „Kurier Polski" podaje następujące środki zaradcze:

> Droga podwyższania obciążeń jest zamknięta. Gospodarstwo nasze jest podatkowo przeciążone, podwyżka obecnych stawek podatkowych czy wprowadzenie nowych podatków, może przynieść skutki odwrotne od zamierzonych, może spowodować zniżkę, a nie zwyżkę wpływów budżetowych. Pozostają tylko oszczędności.
>
> Niewątpliwie potrzeby naszego państwa są wielkie. Ale również niewątpliwie w naszym budżecie można wyszukać wiele pozycyj, które bez szkody można zredukować, czy nawet zlikwidować.
>
> Cierpimy na przerost biurokracji, na przerost etatyzmu. Zarówno biurokracja, jak i etatyzm kosztują. Likwidacja tych przerostów nietylko państwu nie zaszkodzi, ale przeciwnie, pomoże. A przede wszystkim pomoże budżetowi. Likwidując te przerosty, można będzie sprowadzić wydatki budżetowe do takiej miary, przy której nie będzie całkowicie grozić deficyt budżetowy, przeciwnie, będziemy mieli realne nadzieje na odbudowę rezerw skarbowych, które mogą czy to pozostać jako rezerwa, czy to służyć celom naprawdę koniecznym, przede wszystkim celom zbrojeniowym. *(t)*

PRZEGLĄD KUPIECKI ŚLĄSKI

Godziny otwarcia sklepów w Katowicach.

Stowarzyszenie Kupców G/Śl. w Katowicach komunikuje, zgodnie z zarządzeniem Magistratu, sklepy w Katowicach będą w *sobotę dnia 3 grudnia* otwarte do godz. 20-tej, zaś w *niedzielę dnia 4 grudnia* od godz. 13—18-tej.

Ćwiczenia przeciwlotnicze w Katowicach a handel.

Miasto Katowice było w ubiegłym tygodniu terenem ćwiczeń przeciwlotniczych. W związku z tą akcją miasto pogrążone było w ciemnościach, a okna i drzwi sklepowe szczelnie osłonięte czarnym papierem.

Z tych względów sklepy w godzinach popołudniowych i wieczornych były bardzo słabo odwiedzane, a mieszkańcy miasta czynili najpotrzebniejsze zakupy w godzinach rannych.

Konferencja w sprawie aukcji owocarskich.

W Warszawie odbyło się w Związku Importerów i Eksporterów Owoców posiedzenie, którego tematem była sprawa aukcji owocowych w Gdyni. W posiedzeniu tym wziął udział przedstawiciel Sekcji owocarskiej Stowarzyszenia Kupców G/Śl. w Katowicach.

Pomoc Zimowa Bezrobotnym

W Izbie Przemysłowo - Handlowej w Katowicach odbyło się posiedzenie w sprawie *Pomocy Zimowej dla Bezrobotnych*, w którym wzięli udział przedstawiciele organizacji kupieckich województwa śląskiego, w tym również przedstawiciel Stowarzyszenia Kupców G/Śl.

Sprawę współpracy sfer handlowych w akcji Pomocy Zimowej Bezrobotnym zreferował dyrektor Izby P. H. p. senator M. Drozdowski, który podał m. in., iż preliminowane wpływy na Śląsku na rok 1938/39 na Pomoc Zimową dla Bezrobotnych ustalone zostały na ogólną kwotę zł. 3.215.000 z tego na handel przypada zł. 700.000.—, które powinny być uiszczone w przeciągu 5 miesięcy od *dnia 1 grudnia br.*

Przedsiębiorstwa handlowe opłacają świadczenia od posiadanego świadectwa handlowego bądź też od osiągniętych obrotów, a normy ustalone przez Sekcję Zbiórki Pieniężnej Wydziału Wykonawczego Wojew. Obyw. Komitetu Zimowej Pomocy Bezrobotnym na rok bieżący są następujące:

Dla przedsiębiorstw handlowych:

I kategoria przy obrocie do 2.000.000 zł. — 2.000 zł. przy obrocie ponad 2.000.000 zł. — 1 proc.

II kategoria przy obrocie do 100.000 zł. — 100.— zł. przy obrocie ponad 100.000 zł. — 1 proc.

III kategoria — 40.—; IV kategoria — 8.—.

Dla zajęć przemysłowych:

Kategoria D. II. b. (pośrednicy handlowi) — 50 zł.

Kategoria D. IV. (pomocnicy podróżujący — komiwojażerowie) — 25 zł.

Preliminowane wpływy od wynagrodzeń za pracę i uposażeń służbowych ustalone zostały na 900.000 zł. Normy na czasokres 5 miesięcy od miesięcznego dochodu netto (włączając wynagrodzenie w naturze i pomniejszając o

świadczenia socjalne) ustalono według następującej skali: do zł. 160 — zł. 0.20 mies.; od zł. 161—300 — 1/4 proc. od zł. 301—600 pół proc. mies., od 601—800 1 proc. mies., od 801—1.200 1 i pół proc. mies., od 1.201—2.500 2 proc. miec., od 2.500 wzwyż 4 proc. mies.

O dalsze przedłużenie czasowego obniżenia składek za ubezpieczenia społeczne.

Izba Przem. Handl. w Katowicach zwróciła się do Związku Izb Przem. Handlowych R. P. z prośbą o wystąpienie do Ministerstwa Opieki Społecznej w sprawie dalszego przedłużenia czasowego obniżenia składek na ubezpieczenia społeczne, jak to miało miejsce w roku bieżącym. Argumenty wysunięte przez Izbę Przemysłowo-Handlową w Katowicach, były analogiczne do tych, które przemawiały za przedłużeniem obniżenia składek na rok 1938.

Sprawozdanie Izby Przemysłowo-Handlowej w Katowicach za rok 1937.

Wzorem lat ubiegłych Izba Przem. Handlowa w Katowicach opracowała i wydała drukiem sprawozdanie z sytuacji gospodarczej Śląska oraz działalności samorządu gospodarczego tego okręgu w roku 1937.

Sprawozdanie daje przegląd najważniejszy h faktów oraz omówienie sytuacji w poszczególnych dziedzinach produkcji i handlu okręgu śląskiego. Część pierwsza sprawozdania omawia ogólną sytuację w przemyśle i handlu, część druga podaje sprawozdanie z czynności Izby, wreszcie część trzecia zawiara tabele statystyczne.

Sprawozdanie opracowane jest z dużą znajomością rzeczy, jasno i przejrzyście i staje się ważnym przyczynkiem dla każdego, kto chce zapoznać się z sytuacją gospodarczą Śląska.

P. T. Abonenci „Przeglądu Kupieckiego" oraz Członkowie Krak. Stowarzyszenia Kupców mogą otrzymać zniżki na nowy sezon 1938/39 do kina „Wanda" w Adm. „Przeglądu Kupieckiego".

KRONIKA TARNOWSKA

W związku z opracowaniem dodatkowej listy kandydatów na biegłych podatkowych w okręgu Urzędu Skarbowego w Tarnowie dla branż: cukierniczo - owocowej, drzewno - budowlanej, futrzarskiej, maszyn, rowerów i aparatów radiowych i papierniczo - księgarsko - drukarskiej, przedłożyło Zrzeszenie odnośne kandydatury 29 bm. za pośrednictwem Związku Stowarzyszeń Kupieckich w Krakowie tamt. Izbie Przemysłowo - Handlowej do zaaprobowania i dalszego zatwierdzenia przez Izbę Skarbową w Krakowie.

W odpowiedzi na memoriał Zrzeszenia w sprawie wydawania przez doręczycieli pocztowych potwierdzeń na pobierane przez nich od adresatów należności pocztowe Dyrekcja Okręgu Poczt i Telegrafów w Krakowie zakomunikowała Zrzeszeniu, iż listonosze na skutek wydanego im ostatnio zarządzenia mogą na żądanie odbiorców wydawać pokwitowania uiszczonych należności pocztowych, pobranych przy doręczeniu im paczek bez adresów pomocniczych, jednakowoż za opłatą 10 groszy. Nadmienia się przy tym równocześnie, że jeden egzemplarz pokwitowania może obejmować wszystkie paczki, doręczone jednorazowo przez doręczyciela i może służyć jako alegat do księgowania i przedstawienia na żądanie Władz skarbowych.

We wtorek 22 listopada br. odbyło się w lokalu Zrzeszenia zebranie kupców futrzarzy, które zagaił prezes p. Mgr. Spielman, po czym nastąpiła ożywiona dyskusja nad sprawami branżowymi. Z powodu spóźnionej pory dalszy ciąg dyskusji odroczono na dzień 26 ubm. Po zakończeniu dyskusji, podjętej na odroczonym posiedzeniu wybrany został zarząd sekcji, w skład którego weszli pp. Abraham Strauss przew., Kerner Zygmunt zast. przew., Schmukler Chaim, Laufer Georg, Wasserman Herman i Weiss Wolf członkowie zarządu, oraz kandydaci na biegłych podatkowych.

We wtorek 6 bm. odbędzie się w lokalu Zrzeszenia punkt. o godz. 7.30 posiedzenie zarządu sekcji konfekcyjnej celem omówienia organizacji zbytu oraz możliwości eksportowych tut. wyrobów konfekcyjnych.

Prawo pracy

Wynagrodzenie pracowników umysłowych.

W myśl art. 8. Rozp. Prez. o pracownikach umysłowych, o ile nie umówiono się wyraźnie o rodzaj i zakres obowiązków lub o wynagrodzenie, należy w tym względzie stosować zawartą dla danego obszaru umowę zbiorową lub też zwyczaj miejscowy, przyjęty w danej gałęzi pracy.

Jeżeli według umowy lub zwyczaju należy się pracownikowi oprócz stałego wynagrodzenia gratyfikacja (świąteczne, bilansowe i t. p.) a wynagrodzenie przypada mu tylko za pewną część roku, w takim razie należy mu się również stosunkowa część gratyfikacji.

Przez zwyczaj należy rozumieć — zwyczaj przyjęty w przedsiębiorstwie.

Jeżeli wynagrodzenie składa się w całości lub w części z udziału w czystym zysku (tantieme) a stosunek pracy trwał tylko przez pewną część roku, to pracownikowi należy się również stosunkowy udział w tantiemie.

Pracodawca powinien dokonywać wypłaty wynagrodzenia pieniężnego w gotówce. Wypłata należącego się pracownikowi wynagrodzenia stałego odbywać się winna najpóźniej w końcu każdego miesiąca kalendarzowego. W razie zawinionej niewypłaty w terminie, pracodawca obowiązany jest do opłacenia procentów zwłoki w wysokości od 2 do 3 proc. miesięcznie — począwszy od dnia zwłoki. Pracodawca obowiązany jest na żądanie pracownika, którego wynagrodzenie w myśl umowy o pracę składa się częściowo lub całkowicie z udziału w zyskach lub procentów od obrotu, przedłożyć mu przy obrachunku odpis bilansu względnie wykaz pisemny obrotu, na których podstawie oblicza się wynagrodzenie. Doroczny obrachunek i wypłata przypadającego z tego tytułu wynagrodzenia powinna nastąpić najpoźniej w cztery miesiące po upływie roku operacyjnego.

Jeżeli umowa zawarta była na czas nieokreślony, a nastąpiło rozwiązanie jej z winy pracodawcy lub wydalenie pracownika bez ważnej przyczyny — wówczas pracownikowi należy się pełne wynagrodzenie za miesiąc, w którym rozwiązanie lub wydalenie nastąpiło i za następne trzy miesiące, o ile z umowy nie wynikają dla pracownika dalej idące uprawnienia. O ile zaś umowa zawarta była na czas określony, wówczas w wypadkach powyższych należy się pracownikowi wynagrodzenie za cały czas aż do wygaśnięcia umowy. Wynagrodzenie należne z tytułu przedwczesnego rozwiązania umowy płatne jest odrazu z ustawowymi odsetkami (art. 39 cyt. Rozp.).

mowy płatne jest odrazu wraz z ustawowymi odsetkami (art. 39 cyt. Rozp.).

Orzecznictwo Sądu Najwyższego.

Rozwiązanie umowy z winy pracownika pozbawia go prawa do otrzymania trzymiesięcznego wynagrodzenia, lecz nie gratyfikacji, stanowiącej wynagrodzenie za czas przepracowany (art. 12 i 32). Prawa pracownika, zwyczajowo unormowane, nie mogą być uszczuplone przez akt jednostronny pracodawcy (O. S. N. z dnia 28. 7. 1930 I. C. 337/30).

Sam fakt wypłaty przez pewien okres czasu gratyfikacji swym pracownikom nie stwierdza jeszcze, aby pracodawca zwyczajowo był obowiązany do jej wypłaty, je-

śli tylko w jakikolwiek sposób okazywał, że ta wypłata jest aktem jego dobrej woli, a nie wykonaniem przez niego zobowiązania (O. S. N. z dnia 15. 3. 1933 I. C. 2210/32 Gz. Sąd. W. z r. 1933 Nr. 11).

Źródłem prawa pracownika do gratyfikacji może być umowa lub zwyczaj, a więc gratyfikacja należy się nie tylko wtedy, gdy w umowie jest zastrzeżona, ale również wówczas, gdy zwyczaj w tej materii istnieje (O. S. N. z dnia 9. 2. 1932 I. C. 1520/31 Zb. 1932 Nr. 36).

Przyznawanie pracownikom gratyfikacji z natury rzeczy oparte jest na pomyślnym stanie przedsiębiorstwa, a zatem z faktów, iż pozwana firma przez szereg lat wypłacała gratyfikacje, nie można jeszcze wysnuć obowiązku do jej wypłacania w razie upadłości firmy. (O. S. N. I. C. 2943/32 z dnia 17. 5. 1933).

W braku dochodu, z którego wynagrodzenie poprzednio według umowy było obliczane, ekwiwalent za pracę i w tym wypadku należałoby się, gdyż wykonywanie pracy bez wynagrodzenia nie jest przewidziane ani ogólnym ani specjalnym prawem: wysokość wynagrodzenia w takim razie winien ustalić sąd na podstawie okoliczności sprawy, t. j. charakteru pracy w związku z pobieranym poprzednio wynagrodzeniem (S. N. I. C. 422/32 z dnia 25. I. 1933 Gaz. Sąd. W. r. 1933, Nr. 40).

W wypadku gdy pracownik nie podejmując kwot przypadających dla niego do zapłaty z tytułu wynagrodzenia służbowego, składa je w drodze przelewu na udział w pożyczce dla pracodawcy, istnieją dwa odrębne akty prawne, a to wierzytelność pracownika z tytułu poborów służbowych zostaje w ten sposób umorzona przez zapłatę, zaś odnośnie kwoty stanowią pożyczkę: nie istnieje zatem stosunek prawny przenowienia (O. S. N. z dnia 5. 10. 1932 III. Rw. 1220/32 Orz. S. P. 1934 C. 68).

Wypowiedzenie zawartej umowy o pracę (lub jej części) winno być wyraźne i ujęte bądź w formę piśmienną, bądź w formę wymówienia ustnego, nie może być natomiast milczące wskutek samego faktu niewypłacenia pracownikowi umówionego wynagrodzenia lub jego części. (O. S. N. z dnia 14. 3. 1933 I. C. 2331/32 Gł. Sąd. 1933 Nr. 11).

Choć przepis art. 39 jest przepisem iuris cogentis i strony zarówno przy zawieraniu umowy pracy jakoteż i w ciągu trwania stosunku pracy nie mogą uregulować wzajemnych stosunków pracy wbrew temu przepisowi, to jednak, gdy stosunek pracy został już rozwiązany i pracownik został zwolniony z pracy przez pracodawcę, pracownik może ważnie zrzec się służącego mu prawa otrzymania trzymiesięcznego wynagrodzenia (O. S. N. z dnia 8. 3. 1933 I. C. 1644/32 G. Sąd. 1933 Nr. 9).

Opóźnienie wypłacenia pracownikowi wynagrodzenia za nieusprawiedliwione wypowiedzenie pracy nie może skutkować odszkodowania ponad przewidziane w ustawie odsetki, chyba, że zatrzymanie wypłaty było skutkiem złośliwości, złej wiary lub wyjątkowego niedbalstwa. (O. S. N. z dnia 18. 2. 1932 I. C. 1811/31 Orz. S. P. 1932, poz. 326).

Wniosek Sądu, iż wobec późniejszego wypowiedzenia umowy pracy na piśmie, wcześniejsze ustne wypowiedzenie tejże umowy utraciło moc, jest dowolny; obowiązkiem Sądu było wyjaśnić, jaki istniał związek pomiędzy tymi wypowiedzeniami, i które z nich skutkowało w rozwiązaniu umowy (O. S. N. z dnia 13. 10. 1932 I. C. 1743/32 Orz. S. P. 1933 Nr. 450).

Wynagrodzenie, przewidziane w art. 39, należy się nawet wtedy, gdy pracownik po zwolnieniu otrzymał inną posadę. (O. S. N. z dnia 19. 1. 1933 I. C. 498/32 Zb. 1933 Nr. 61).

Przeniesienie pracownika na emeryturę pozbawia go pracy, jest więc rozwiązaniem umowy o pracę, uprawniającym do odszkodowania. (art. 39) (O. S. N. z dnia 14. 6. 1933 I. C. 199/32 Gaz. Sąd. W. 1933 Nr. 46).

Wynagrodzenie — w razie rozwiązania umowy bez ważnej przyczyny — powinno być pełne, t. zn. powinno obejmować wszystko to, co pracownik byłby otrzymał, gdyby umowa pozostała była w mocy przez cały ten okres czasu, obejmuje więc i gratyfikację, która w tym czasie była wypłacana (O. S. N. z dnia 24. I. 1930 I. C. 1882/29).

W razie wydalenia pracownika umysłowego przez pracodawcę rozwiązanie umowy pracy następuje z dniem wydalenia.

Trzymiesięczna odprawa obejmować powinna wszystko to, co pracownik byłby otrzymał w razie, gdyby umowa pozostała w mocy przy zastosowaniu jednak tych warunków wynagrodzenia, jakie obowiązywały w chwili zwolnienia.

Późniejsze podwyższenie wynagrodzenia pracowników tejże kategorii nie daje zwolnionemu podstawy do żądania dodatkowego wynagrodzenia.

Z przepisu art. 39 nie wynika, by po rozwiązaniu umowy i opuszczeniu stanowiska pracownik nie mógł ważnie zawierać ugody co do wynagrodzenia, należnego mu za nieprawidłowe wypowiedzenie i zrzekać się praw, wypływających dla niego z tego tytułu. (O. S. N. z dnia 19. 11. 1931 I. C. 552/31).

Ustanowione w art. 41 sześciomiesięczne przedawnienie odnosi się jedynie do takich roszczeń, co do których art. 39 postanawia natychmiastową płatność, a więc tylko do wynagrodzenia, należnego pracownikowi w razie rozwiązania umowy pracy z winy pracodawcy lub wydalenia go bez ważnej przyczyny (art. 39, ust. 1 i 2), przyczym owo przedawnienie dotyczy wyłącznie stałego wynagrodzenia obliczone za odpowiednią ilość miesięcy, a nie rozciąga się na wynagrodzenie dodatkowe w postaci płacy za nadliczbowe godziny pracy (O. S. N. z dnia 14. 11. 1930 I. C. 1538/30).

Przepis art. 41 bynajmniej nie uzależnia zastosowania sześciomiesięcznego przedawnienia od domniemania uiszczenia poszukiwanego wynagrodzenia (O. S. N. z dnia 9. 11. 1931 I. C. 324/32 Zb. 1932 Nr. 231).

ORZECZNICTWO PODATKOWE

Zapis do ksiąg.

Prawidła księgowości nie dopuszczają ogólnikowej treści zapisu, lecz wymagają takiej treści, by na jej podstawie możliwie było sprawdzone, czy odnośne zdarzenie gospodarcze zostało ujawnione pod każdym względem prawidłowo i zgodnie z rzeczywistością. Taką kontrolę umożliwia tylko zapis zupełny pod względem przedmiotowym i podmiotowym. Jeśli zapis nie jest pod tymi względami

zupełny, pełne dane winny figurować conajmniej w dowodach zewnętrznych lub wewnętrznych. Ta zasada nie ma zastosowania do zdarzeń gospodarczo drobnych. Brak ujawnienia nazwiska dostawcy może być usprawiedliwiony jedynie okolicznością, że nie jest ono kupcowi znane (N. T. A. z dnia 10 czerwca 1938 r. L. rej. 2269/36).

Umowa akwizytora.

Art. 2 ustawy z dnia 28 marca 1933 o ubezpieczeniu społecznym w odniesieniu do akwizytora należy tłomaczyć w ten sposób, że akwizytor tylko wówczas jest pracownikiem, jeżeli treść jego stosunku umownego odpowiada pojęciom umowy o pracę (Sąd Najw. Izby Cyw. z dnia 6 września 1938 L. C. II. 147/38).

Zaniedbanie ubezpieczenia pracownika

Pracodawca odpowiada wobec pracownika podlegającego obowiązkowi ubezpieczenia społecznego za szkodę spowodowaną wypadkiem przy pracy zgodnie z art. 196 ustawy i pod warunkami w tym artykule wskazanymi tak, że i w tym przypadku, gdy zaniedbał pracownika ubezpieczyć. (Sąd Najw. Izby Cyw. z dnia 3 kwietnia 1938 r. L. C. II. 2674/37).

Cofnięcie zwolnienia pracownika.

Zwolnienie pracownika z pracy z jakichkolwiek bądź względów nie może być następnie bez jego zgody cofnięte. (Orz. Sądu Najw. Izby Cyw. z dn. 10 czerwca 1938 r. I. C. I. 582/37).

Dowody rachunkowe dla prawidłowości ksiąg.

Asygnacje kasowe lub wewnętrzne noty memoriałów nie zastępują rachunków, pochodzących od dostawców ani odpisów rachunków wystawionych dla odbiorcy. Braki choćby tylko częściowe dostatecznie uzasadnią dyskwalifikację ksiąg pod względem formalnym (N. T. A. z dnia 28 lutego 1938 r. L. rej. 3093/34).

Odsetki za zwłokę w wykupieniu świadectwa przemysłowego.

Nie wykupienie w przepisanym terminie właściwego świadectwa przemysłowego nie powoduje obowiązku uiszczenia kary za zwłokę. Uchwała Kolegium Zwiększonego N. T. A. z 21 maja 1938 r. L. rej. 2980/35).

Umorzenie egzekucji z powodu udzielenia dłużnikowi zwłoki.

Na podstawie wyroku sądowego wszczął wierzyciel przeciw dłużnikowi egzekucję, mimo, że w między czasie wierzyciel udzielił dłużnikowi zwłoki. Jak się ma bronić dłużnik przeciw takiej egzekucji?

Dłużnik może w takim wypadku wnieść powództwo sądowe o umorzenie egzekucji w myśl art. 566 § 1, punkt 2 kodeksu postępowania cywilnego. Jednak powinien w myśl tego przepisu dołączyć do pozwu dowód na piśmie, że zwłoka została udzielona, a to w formie dokumentu publicznego lub prywatnego. Takim dokumentem stwierdzającym udzielenie zwłoki mógłby być jedynie dokument podpisany przez wierzyciela lub jego pełnomocnika, nie zaś dokument podpisany przez osoby trzecie stwierdzające, że nastąpiło udzielenie zwłoki. W razie niedostarczenia właściwego dokumentu powództwo o umorzenie egzekucji powinno być oddalone.

Tak też wyjaśnił Sąd Najwyższy w orzeczeniu z 10 czerwca 1937 C. II. 377/37, O. S. P. 1938, poz. 229.

Kto jest zwolniony od obowiązku zgłaszania w Banku Polskim — mienia posiadanego zagranicą?

W związku z rozporządzeniem ministra skarbu z dn. 7 bm., ustalającym obowiązek zgłoszenia w Banku Polskim mienia posiadanego zagranicą, komisja dewizowa wydała dodatkowe wyjaśnienia. Pierwsze z nich dotyczy Rosji Sowieckiej.

Komisja dewizowa wyjaśniła, że wobec zgłoszenia w Banku Polskim przez Związek Obrony Mienia Polaków, poszkodowanych przez wojnę i rewolucję — mienia obywateli polskich, posiadanego na terytorium Rosji Sowieckiej, — zgłaszanie przez poszczególne osoby posiadanego w Rosji mienia (nieruchomości oraz inne należności) jest zbędne, bowiem zgłoszenie przez wspomniany związek jest równoznaczne ze zgłoszeniami indywidualnymi.

Poza tym komisja dewizowa wyjaśniła, że osoby posiadające należności u osób fizycznych i prawnych, mających miejsca zamieszkania lub siedzibę w Niemczech (w granicach z przed 11 marca 1930), z tytułu wierzytelności waloryzacyjnych, które podlegają rozliczeniu w sposób ustalony w porozumieniu polsko - niemieckim z dnia 17 października 1936. (Dziennik Ustaw nr. 1 z r. 1937) — są zwolnione od obowiązku zgłaszania tych należności Bankowi Polskiemu.

Wreszcie też, zgodnie z wyjaśnieniem komisji dewizowej, zwolnieni są eksporterzy od obowiązku zgłaszania Bankowi Polskiemu należności od zagranicy również z tytułu eksportu towarów, wywiezionych w ramach układów rozrachunkowych — w takiej wysokości, jaka została określona w świadectwach rozrachunkowych. To samo dotyczy kosztów ubocznych, związanych z takim eksportem, o ile oczywiście ich zapłata ma nastąpić w drodze rozrachunku.

W pasie granicznym wolno przyjmować obcą walutę.

Ostatnio ogłoszone zostało rozporządzenie Komisji Dewizowej zezwalające na przyjmowanie w pasie granicznym i na dworcach linii komunikacyjnych od osób przybywających z zagranicy zagranicznych środków płatniczych tytułem zapłaty za sprzedawane im na własny użytek towary, za świadczenia lub usługi, w poszczególnym wypadku do maksymalnej wysokości równowartości 50 zł. oraz na wydawanie reszty w tej walucie, w jakiej nastąpiła zapłata lub w jej równowartości w złotych.

Przyjmowanie obcych pieniędzy ponad powyższe normy wymaga indywidualnego zezwolenia Komisji Dewizowej na zasadzie wniosku, popartego zaświadczeniem miejscowej władzy administracji ogólnej lub samorządowej, stwierdzającym potrzebę udzielenia wspomnianego zezwolenia ze względu na warunki zarobkowe petenta lub stosunki miejscowe.

Wysokość opłat stemplowych od rejestru praw na pojazdach mechanicznych.

W związku z wprowadzeniem praw rzeczowych rejestrowych na pojazdach mechanicznych ustalone zostały następujące opłaty stemplowe: opłata w wysokości 0,5 proc. sumy wierzytelności, jaka ma być zabezpieczona prawem rzeczowym — od zgłaszania o wpis rejestrowego prawa rzeczowego do rejestru;

opłata w wysokości 0,25 proc. sumy przelanej wierzytelności, zabezpieczonej rejestrowym prawem rzeczowym — od zgłoszenia wpisu przelewu uprawnień z tytułu rejestrowego prawa rzeczowego;

opłata w wysokości 10 zł. od zaświadczenia władzy rejestrowej, że pojazd nie jest obciążony rejestrowym prawem rzeczowym.

Inne podania, dotyczące rejestru, podlegają zwykłej opłacie stemplowej, mianowicie w wysokości 5 zł. i po 50 gr. od załącznika, wypisy zaś z rejestru podlegają opłacie w wysokości 2 zł. od każdej stronicy pełnej i już zaczętej, wreszcie uwierzytelnienie przez władzę rejestrową odpisu dokumentów, stwierdzających dane, ulegają zarejestrowaniu — w wysokości 2 zł. od każdej stronicy pełnej lub zaczętej, względnie 1 zł. od każdej stronicy pełnej lub zaczętej, jeśli chodzi tylko o uwierzytelnienie odpisu, sporządzonego przez stronę.

Powyższe opłaty mają być pobierane z 10-procentowym dodatkiem.

Uzgodnienie szyldów z przepisami prawa przemysłowego w Krakowie.

Zarząd Miasta Krakowa wydał Komisariatom Obwodowym ponowne zarządzenie, w myśl którego do dnia 31 grudnia 1938 r. — jako w terminie ostatecznym — wszystkie szyldy winny być uzgodnione z przepisami prawa przemysłowego. Od dnia 1 stycznia 1939 r. kupców oznaczających swoje przedsiębiorstwo niezgodnie z przepisami art. 33 prawa przemysłowego pociągnie się do surowej odpowiedzialności na drodze karno - administracyjnej. W związku z powyższym przypominamy, iż w myśl art. 33 przedsiębiorstwo winno być oznaczone w sposób następujący:

Prowadzący przemysł winien oznaczyć na zewnątrz w odpowiedni sposób swoje przedsiębiorstwo przemysłowe. W zewnętrznym oznaczeniu należy uwidocznić dokładnie i czytelnie imię i nazwisko lub firmę przemysłowca oraz rodzaj prowadzonego przemysłu i to w sposób wykluczający wszelką wątpliwość, czy chodzi o przemysł wytwórczy, handlowy lub usługowy.

Uwidocznione i imiona i nazwisko oraz rodzaj prowadzonego przemysłu muszą się zgadzać z imionami i nazwiskiem oraz z rodzajem przemysłu, podanymi w zgłoszeniu przemysłu, w podaniu o udzielenie koncesji lub też we wpisie firmy do rejestru handlowego.

Przedsiębiorstwa, prowadzone przez osoby prawne, należy oznaczyć na zewnątrz przez uwidocznienie zarejestrowanej firmy. W wypadku, kiedy prowadzący przemysł nie posiada osobnego lokalu przemysłowego (sklepu, kantoru, warsztatu itp.), winien uwidocznić na zewnątrz swego mieszkania dane określone w art. 33.

W związku z powyższym wzywamy jak najgoręcej wszystkich naszych członków do ścisłego przestrzegania obowiązku szyldowego.

Dobrze urządzona i oświetlona wystawa to najlepsza i najtańsza reklama.

Tę prawdę powinien sobie dobrze uprzytomnić każdy kupiec w najbliższym czasie zwiększonych zakupów i nie zapominać o tym nigdy.

Sprytny i pomysłowy kupiec może urządzić okno wystawowe sam wzgl. własnym personelem, który trzeba stopniowo szkolić i przyzwyczajać do tego, by dbałość o wystawę była troską wszystkich. Dobrze urządzona wystawa jest legitymacją zaradności i przedsiębiorczości kupca. Zdarza się niejednokrotnie, że chwila większego ruchu w sklepie powoduje zaniedbanie wystawy. A przecież ten ruch może być chwilowy. Może gdyby wystawy były atrakcyjne, ruch byłby dwa razy większy? *Może opłaciłoby się zapłacić za urządzenie okien wystawowych.*

Drugim ważnym czynnikiem jest *oświetlenie okna wystawowego.* Jak powinno być oświetlone okno wystawowe wieczorem? Odpowiedź krótka — *»tak jak w dzień«.* Światło powinno oświetlać dobrze całą wystawę, padać z góry *z reflektorów tak umieszczonych, by żarówki były niewidoczne.*

Największym błędem spotykanym powszechnie w Krakowie jest to, że żarówki świecą oglądającym w oczy. Kupcy zastanówcie się: Czy to jest wystawa świecących żarówek, czy waszych towarów? Czy u siebie w domu znieślibyście lampę, której żarówki oślepiałyby wasz wzrok. Przejdźcie ulicami naszego miasta i osądźcie ilu kupców oświetla *nierozsądnie ulice zamiast swoje towary. Aby mieć dobre oświetlenie wystawy należy poradzić się fachowca.*

WIADOMOŚCI BRANŻOWE

W sprawie eksportu konfekcji

W ostatnich latach eksport konfekcji z Polski był poniekąd przywilejem kilku większych przemysłowców włókienniczych okręgu łódzkiego i białystockiego, zrzeszonych w Syndykacie eksportu odzieży (Seo), przez co wytwórcom i kupcom konfekcyjnym okręgu krakowskiego utrudnionym zostało kontynuowanie pracy, z dużym wysiłkiem i ofiarnością zdobytych zagranicznych rynkach zbytu, mimo że w latach 1931/2, tj. w początkowym okresie eksportu konfekcji, a więc przed ukonstytuowaniem się »Seo« z czynności eksportowych się dobrze wywiązali.

Na skutek starań tutejszych sfer przemysłowych w Izbie Przemysłowo - Handlowej w Krakowie w kierunku udostępnienia eksportu konfekcji kupcom i wytwórcom tutejszego okręgu, Izba krakowska pozytywnie ustosunkowała się do postulatów tut. sfer przemysłowych i w wyniku odbytych konferencyj, na między izbowej konferencji w Warszawie, na której sprawa ta była rozpatrywana, poparła postulaty tut. przemysłowców, w wyniku czego eksport konfekcji zostanie udostępniony firmom wykazującym odpowiednie warunki i kwalifikacje zawodowe. W tym kierunku przedłożony został projekt Ministerstwu Handlu i Przemysłu, którego decyzje względnie rozporządzenia wydane będą w czasie niedługim.

Przemysłowcy konfekcyjni mający możność ponownego nawiązania stosunków handlowych z odbiorcami zagranicznymi mogą to za tym obecnie bez przeszkód uczynić, tym bardziej, że, jak z doniesień prasy wynika, na zagranicznych rynkach konfekcji przeważa tendencja zastąpienia niemieckich wyrobów konfekcyjnych innymi, a nasze wyroby konfekcyjne pod wielu względami wykazują wyższość nad niemieckimi.

Bliższych informacyj w tej dziedzinie udzieli sekretariat Zrzeszenia Kupców i Przemysłowców w Tarnowie, gdzie również należy zgłaszać wnioski i dezyderaty w sprawach eksportowych. *D. Seiden*

Normy świadczeń na Pomoc Zimową bezrobotnym w sezonie 1938/39

w województwie krakowskim.

Wzorem lat ubiegłych rozpoczyna się z dniem 1 grudnia br. zbiórka na rzecz pomocy zimowej dla bezrobotnych na okres 1938/39.

Ogólnopolski Komitet Pomocy Zimowej ustalił ramowe normy świadczeń od przemysłu w granicach od 1‰ do 3‰ od obrotu za r. 1937.

Przedstawiciele Związku Przemysłowców, zasiadający w Wojewódzkim Komitecie Pomocy Zimowej uzyskali jednak obniżenie stawki dla przedsiębiorstw zrzeszonych w Związku do maksymalnej wysokości 2‰ od obrotu.

Poniżej podajemy stawki uzgodnione z Wojewódzkim Komitetem P. Z. B. na podstawie oficjalnego komunikatu.

1) Świadczenia od przemysłu:

Podstawę wymiaru stanowią obroty osiągnięte w r. 1937. Przedsiębiorstwa, które za r. 1937 nie wykazały zysku bilansowego, świadczą na rzecz pomocy zimowej 1‰ od obrotu, zaś te, które za r. 1937 wykazały zysk bilansowy świadczą 2‰ od obrotu.

Zysku bilansowego nie przekraczającego 2 proc. w stosunku do kapitału zakładowego — nie uważa się za zysk.

2) Świadczenia od handlu:

Przedsiębiorstwa handlowe, które wykupiły na rok 1938 świadectwo przemysłowe kat. I lub IIa, świadczą na rzecz pomocy zimowej 1‰ od obrotu, osiągniętego w roku 1937.

Podstawą wymiaru świadczeń od przedsiębiorstw handlowych, które na r. 1938 wykupiły świadectwa przemysłowe kat. IIb, III i IV, stanowią te świadectwa przemysłowe, a świadczenia ustala się wg. następujących norm:

kat. II b	zł. 35.—
kat. III	„ 25.—
kat. IV	„ 5.—

3) Świadczenia od dochodu niefundowanego (świata pracy):

Podstawę wymiaru dla tych świadczeń stanowi miesięczne uposażenie (wynagrodzenie) *netto* t. zn. uposażenie brutto pomniejszone jedynie o podatek dochodowy i opłatę na Fundusz Pracy oraz ewent. o podatek specjalny.

Wymiar świadczenia dokonywany jest przez pracodawcę wg. następujących norm:

do	160 —	zł.	0,20
od	160 — 300	„	1/4%
„	301 — 600	„	1/2%
„	601 — 800	„	1%
„	801 — 1200	„	1½%
„	1201 — 2500	„	2%
„	2501 — wzwyż	. . . . . .	4%

4) Świadczenia od dochodu z własności nieruchomej:

Podstawę wymiaru stanowi przez okres 5 miesięcy 1/12 część dochodu netto, osiągniętego w r. 1937.

W stosunku do dochodu z domów zwolnionych od podatku (budynki nowo wzniesione) stanowi podstawę wymiaru 5/12 części 60 proc. rocznego dochodu brutto.

Obliczenie świadczenia następować winno wedle następujących norm:

Przy miesięcznym dochodzie do 120 zł. 20 gr., przy mies. doch. od 121—300 zł. pół proc., przy mies. doch. od 301—600 zł. 3/4 proc., przy mies. doch. od 601—800 zł. 1 proc., przy mies. doch. od 801—1000 zł. 1 i pół proc., przy mies. doch. od 1001—2000 zł. 2 proc. przy mies. doch. od 2001—3000 zł. 3 proc., przy mies doch. od 3001 zł. wzwyż 4 proc.

5) Świadczenia od lokali:

Świadczenia te posiadają charakter pomocniczy t. zn., że posiadacze lokali w miastach i osiedlach o charakterze miejskim, opłacający świadczenia z jakiegokolwiek innego tytułu, świadczeniem tym nie podlegają, pod warunkiem, że przypadające na nich świadczenia z innego tytułu uiszczają w wysokości nie niższej od obowiązujących norm i w terminach wyznaczonych przez właściwe organa akcji.

Lokale służbowe, zawodowe, handlowe, przemysłowe i rzemieślnicze — zwolnione są od świadczeń lokalowych.

Od 2 izb po 25 gr. mies. od izby w ciągu 5 mies., od 3 izb po 50 gr. mies. od izby w ciągu 5 mies., od 4 izb po 1.25 zł. mies. w ciągu 5 mies., od 5 izb po 1.50 zł. mies. od izby w ciągu 5 mies., od 6 i więcej 2.— zł. mies. od izby w ciągu 5 mies.

Uwagi końcowe.

1) Powyższe wszystkie świadczenia mogą być uiszczane jednorazowo lub na podstawie złożonej deklaracji w ciągu *5 miesięcy, to znaczy od 1 grudnia 1938 r. do 20 kwietnia 1939 r.*

2) Wpłaty na rzecz akcji pomocy zimowej ze strony osób prawnych, dla których Izba Skarbowa w Krakowie jest właściwą władzą podatkową I inst. — winny być uskuteczniane do Wojewódzkiego Obywatelskiego Komitetu Zimowej Pomocy Bezrobotnym w Krakowie na konto czekowe PKO Nr. 415.715.

3) Wszelkie inne wpłaty na pomoc zimową winny wpływać do właściwych powiatowych względnie miejskich obywatelskich komitetów Z. P. B.

W skład miejskiego Komitetu Pomocy Zimowej Bezrobotnym z ramienia Krak. Stowarzyszenia Kupców mianowani zostali r. Szyf i dyr. J. Himmelblau.

Blankiety nadawcze P. K. O. są do nabycia w Woj. Biurze Funduszu Pracy, Kraków, ul. Lubelska 27. Telefon 138-74.

Przypominamy, że pracodawca powinien uzyskać od każdego ze swych pracowników zgodę na potrącenie opłaty na pomoc zimową (indywidualnie lub na zbiorowej liście).

Komitet upoważnił Delegację Krak. Stowarzyszenia Kupców do obniżenia stawek dla płatników II kat. handlowej, którzy z powodu pogorszenia warunków materialnych i pogorszenia zdolności płatniczej nie będą wstanie uiścić kwoty wedle przypadającej stawki.

Podając powyższe do wiadomości, zwracamy się do P. T. Członków z gorącym apelem o poparcie w całej pełni usiłowań Komitetu Pomocy Zimowej, zmierzających do ulżenia doli licznych rzesz bezrobotnych.

KRONIKA

Wspomnienia pośmiertne

o błp.

Samuelu Schechterze

W pierwszą rocznicę śmierci.

Na środę dnia 30. listopada 1938 przypadła pierwsza bolesna rocznica śmierci błp. Samuela Schechtera, b. wieloletniego Prezesa Krakowskiego Stowarzyszenia Kupców. Wydział Stowarzyszenia oraz liczne rzesze kupiectwa wzięły udział w nabożeństwie przy nagrobku błp. Zmarłego.

Zebrani w skupieniu wspominali niespożyte zasługi, jakie położył dla kupiectwa błp. Schechter, który znaczną część swojego życia poświęcił pracy społecznej, szczególnie na odcinku organizacyjnym.

Szereg spraw, którym dał inicjatywę błp. Zmarły przejął obecny Zarząd, który stara się w życie wprowadzić zamierzenia i inicjatywy pozostawione mu w spadku przez błp. Prezesa. Jego troska o szkolnictwo zawodowe, o materialne popieranie zubożałych oraz podtrzymanie upadających, znalazła piękne urzeczywistnienie w założeniu i racjonalnym prowadzeniu szeregu instytucji oświatowo - filantropijnych przy Krakowskim Stowarzyszeniu Kupców. Toteż pamięć błp. Zmarłego wprost na każdym kroku, przy wszelkich poczynaniach Stowarzyszenia bywa czczoną przez spełnianie niezakończonych poczynań ukochanego Prezesa.

Możliwości eksportowe.

Bliższe informacje w poniższych sprawach uzyskać mogą zainteresowani eksporterzy w Państwowym Instytucie Eksportowym. Przy zgłoszeniu należy powołać się na odnośny numer. Firmy, które nie pozostawały dotychczas w bliższym kontakcie z Instytutem, winny nadesłać jednocześnie swe referencje.

Biel cynkowa i salmiak. Firma z San Francisko interesuje się importem powyższych artykułów. P/27006-47/ID.

Różne. Firma z Hilversum interesuje się importem stożków, termometrów, artykułów optycznych i gumowych. P/27349/4T/ID.

Szkło. Firma afrykańska interesuje się importem szkła kolorowego w płytach, służącego do wykładania ścian w łazienkach, klatkach schodowych. P/27711/63/ID.

Chemikalia. Firma peruwiańska interesuje się importem bieli cynkowej, karbidu, aniliny i środków dezynfekcyjnych. P/27956/3A/ID.

Karbid i cement portlandzki. Firma z Wenezueli pragnie nawiązać kontakt z producentami pow. artykułów. F/28255/65/ID.

Przedstawicielstwo. Firma z Bombaju pragnie otrzymać przedstawicielstwo następujących artykułów: cynk rafinowany, klej skórny i kostny, salmiak, siarczan miedzi. P/28473/43/ID.

Różne. Firma agenturowa w Peru interesuje się importem z Polski wyrobów szklanych i farmaceutycznych. E/25999/95/H.

Rękawiczki dziane i skórkowe. Firma amerykańska pragnie zakupić w Polsce wymienione rękawiczki za pośrednictwem domu zakupów w Chemnitz. P/28256/46/M.

Trykotaże. Firma angielska pragnie otrzymać przedstawicielstwo firmy polskiej, produkującej męskie i chłopięce pulowery i sweterki, na eksport do Afryki Południowej dla firmy, która dotychczas sprowadzała z Czechosłowacji. P/27578/64/M.

Popeliny. Firma polska w Jugosławii pragnie otrzymać zastępstwo poważnej fabryki popeliny i innych podobnych tkanin do wyrobu konfekcji damskiej i męskiej. P/28664/46/M.

Z WYDAWNICTW PRAWNICZYCH.

Dr. Bronisław Feiler — III. dodatek do ustawy stemplowej.

Znany komentator ustawodawstwa stemplowego adw. Dr. Bronisław Feller wydał ostatnio III. dodatek do ustawy stemplowej, który obejmuje m. in. najnowsze orzecznictwo N. T. A., Najwyższego Sądu i wykładnie Ministerstwa Skarbu oraz syntetyczny zbiór przepisów związkowych zahaczających o ustawę stemplową jak ustawę o postępowaniu uproszczonym przy regulowaniu stanu hipotecznego gruntów, o rejestrowych prawach rzeczowych, o przeniesieniu własności nieruchomości i t. d. Nadto zawiera szereg rozporządzeń wykonawczych i okólników.

Stosowanie ustawy stemplowej nasuwa w praktyce duże trudności z powodu porozrzucania materiału ustawowego i braku jednolitej kodyfikacji. Z tego też względu wydawnictwa ustawy stemplowej adwokata Dr. Fellera wypełniają tę lukę i ułatwiają w dużej mierze orientację w tej zawiłej dziedzinie prawa. Ostatnie wydawnictwo adwokata Dr. Fellera stoi na tym samym wysokim poziomie co i poprzednie, dzięki czemu też znajdzie się zapewne w rękach wszystkich, którzy mają do czynienia z ustawodawstwem stemplowym.

Konkurs czystości dla sklepów spożywczo-owocowych.

Niskie ceny i jakość towarów nie decydują jeszcze o powodzeniu przedsiębiorstwa zwłaszcza jeśli chodzi o sklepy spożywcze.

Strona estetyczna urządzenia a przede wszystkim czystość sklepu mają siłę atrakcyjną dla szerokich warstw kupujących. Dbanie o utrzymanie sklepu we wzorowym porządku tak pod względem estetycznym jak i higienicznym leży w dobrze zrozumianym interesie każdego kupca.

Wychodząc z tego założenia Krakowskie Stowarzyszenie Kupców

URZĄDZA KONKURS CZYSTOŚCI

dla sklepów spożywczo - owocowych i wyznacza kilka nagród dla sklepów, które wykażą w tym kierunku największe zrozumienie.

Szczegóły konkursu podane zostaną do wiadomości w najbliższych numerach „Przeglądu Kupieckiego".

KOMUNIKATY

Krak. Izby Przemysłowo - Handlowej

W związku z prowadzeniem mechanizacji prac biura Komitetu Przywozowego Rady Handlu Zagranicznego w Warszawie, przy wydawaniu zezwoleń na przywóz towarów z zagranicy, ustalony został nowy wzór formularza podaniowego.

Formularze te będą do nabycia w biurze przywozowym Izby Przemysłowo - Handlowej (ul. Długa 1. II. p.) i obowiązywać będą dla wszystkich podań o przywóz towarów, wnoszonych począwszy od dnia 1 grudnia b.r.

Izba Przemysłowo - Handlowa w Krakowie podaje do wiadomości zainteresowanych, że w ostatnich dniach pojawiło się drugie wydanie „Spisu Organizacji Gospodarczych". Cena sprzedażna jednego egzemplarza wynosi 6 zł. Wydawnictwo powyższe nabyć można bez specjalnego zamówienia w drodze wpłaty wyżej wymienionej sumy do P. K. O. na konto Izby Przemysłowo - Handlowej w Warszawie Nr. 187-50, podając na odwrocie blankietu nadawczego cel wpłaty, po czym wydawnictwo zostanie wysłane pod wskazanym adresem bez doliczenia kosztów przesyłki. Przy innych zamówieniach do ceny książki doliczony będzie koszt porta i zaliczenia pocztowego.

Dyrekcja Okręgowa Kolei Państwowych w Krakowie, ogłasza następujące przetargi na dostawy:

1) około 165 szt. gwintowników do zespórek.
   Termin składania ofert upływa z dniem 30 listopada 1938 r. godz. 10 (Wydział Zasobów Nr. V/2i 552/24/38),
2) wierteł spiralnych do metali,
   Termin składania ofert upływa z dniem 5 grudnia br. godz. 10. (Wydział Zasobów Nr. V 2 i-552/6/38),
3) tarcie z drzew liściastych,
   Termin składania ofert upływa z dniem 30 czerwca 1939 r. (Wydział Zasobów Nr. V 2 g-394/20/38).

Szczegóły o powyższych przetargach otrzymać można w tut. Izbie Przemysłowo - Handlowej w godzinach urzędowych.

ODPOWIEDZI REDAKCJI

»Księgowy Nr. 1.«

1) Na amortyzację przy bilansie zamknięcia na auto ciężarowe i osobowe należy odpisać 20 proc., zaś na motor elektryczny 10 proc. Odnośnie do aut zakupionych w r. 1938 obowiązują odrębne przepisy o specjalnych ulgach.
2) Zakup żywca podawany w bloczkach »kasa wypłaci« nie może służyć ani jako dowód zakupu, ani też być podstawą do księgowania, a może służyć jedynie do użytku wewnętrznego. Musi być albo faktura albo też potwierdzenie odbioru na »zakup żywca« od sprzedającego.

Abonament P. K. »A18«:

Z ogólnych podręczników z działu towaroznawstwa podajemy dwa najlepsze: A. Bolland: »Towaroznawstwo wyd. VII« i Sikorski: »Towaroznawstwo«, zaś specjalnie z działu włókienniczego: M. Bauté: »Nauka o wyrobie tkanin«, inż. S. Borsuk: »Badanie przędziwa i tkanin«.

Utworzenie polskiej centrali handlowej we Francji.

W dniu 9 października odbyło się w Lens inauguracyjne walne zebranie nowopowstałej we Francji Polskiej Centrali Handlowej. Idea utworzenia takiej organizacji została powzięta przez Kongres Związku Kupców i Rzemieślników polskich we Francji w 1936 r. Instytucja ta ma mieć przede wszystkim charakter gospodarczy w pewnym jednak stopniu posiadać będzie również znaczenie społeczne. W polskiej centrali handlowej przyjął udział Bank Polska Kasa Opieki, co daje gwarancję powiększenia możliwości finansowych centrali, a tym samym usprawnienia jej organizacji.

W pierwszym stadium swej działalności, Polska Centrala Handlowa we Francji, zajmować się ma zasilaniem kupców i rzemieślników w artykuły potrzebne dla ich warsztatów, a przez centralizację dostaw, oraz dzięki odpowiednim kredytom, zaopatrywanie warsztatów będzie mogło następować w łatwiejszy i tańszy sposób niż dotychczas. Centrala Handlowa zajmie się również sprzedażą gotowych artykułów produkcji rzemieślniczej wśród miejscowej ludności polskiej we Francji, jak również wśród dotychczasowych odbiorców francuskich. W następnym etapie działalności, przewiduje się, że Centrala przystąpi do eksportu do Polski szereg potrzebnych artykułów, a w pierwszym rzędzie surowców potrzebnych dla zaopatrywania warsztatów rzemieślniczych w Polsce. Poza tym przewidziany jest również udział nowopowstałej centrali w eksporcie artykułów polskich do Francji, do tych okręgów, gdzie są największe skupienia Polaków.

Centrala będzie miała swój oddział w Paryżu, gdzie w dużej mierze skoncentrowane będą wszystkie źródła zakupów hurtowych.

Cena abonamentu:

Abonament	kwartalny	4 zł
„	półroczny	8 zł
„	roczny	16 zł

Prenumeratę i ogłoszenia przyjmują wszystkie biura dzienników i ogłoszeń

Godziny urzędowe Redakcji od 6 do 7 wiecz. Rękopisów Redakcja nie zwraca.

Redakcja i administr. **Kraków, Grodzka 40.** Telefon Nr. 215-65

Konto P. K. O. Nr. 400.342.

Ogłoszenia:

Wiersz milim. 1 szp. na okładce	40 groszy
Wiersz milim. 1 szp. na 1 str. okładki	60 groszy
Wiersz milim. 1 szp. w tekście	60 groszy

Cała strona okładki Zł 200 Pół strony okładki Zł 100
Ćwierć strony Zł 50 Ósma strony Zł 25

Cała strona w tekście Zł 450, Pół strony Zł 230
Ćwierć strony Zł 120 Jedna ósma strony Zł 60

Wydawca: Krakowskie Stowarzyszenie Kupców

Redaktor: N. Józef Haller.

Drukarnia Józefa Fischera, Kraków, Grodzka 62. — Telefon 104-12.